

ПРОГРАМА вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 081 Право

1. ВСТУП

Загальна теорія права є галуззю юридичних знань, що продукує методологічні засади для юриспруденції та є системоутворюючим чинником інтеграції новітніх здобутків про державно-правову реальність.

До предмета теорії права входять базові юридичні поняття та категорії, а також найбільш загальні тенденції і закономірності виникнення, становлення, подальшого розвитку і функціонування права, що на сьогодні охоплюють принаймні такі змістовні блоки: методологічні питання теорії права; загальне вчення про право; нормативні засади правового регулювання; правова система; реалізація права; правосвідомість і правова культура суспільства у механізмі правового регулювання та деякі інші.

Для складання вступного іспиту вступники повинні: 1) мати загальне уявлення щодо наукового пошуку у сфері юриспруденції; знати основні положення найпоширеніших світоглядних концепцій про виникнення, становлення, подальший розвиток і функціонування права; 2) мати загальні уявлення про найважливіші тенденції та закономірності виникнення, становлення, подальшого розвитку та функціонування прав і вміти аналізувати ці тенденції та закономірності; знати форми їх прояву в об'єктивній дійсності; 4) володіти знаннями загальної частини цивільного та господарського права.

Вступний іспит до аспірантури має усну форму проведення. Критерії оцінювання знань вступників:

90-100 (відмінно) – досконале знання базових доктринальних позицій з актуальних проблем теорії права, цивільного та господарського права; вміння самостійно характеризувати основні закономірності правових явищ та вільно оперувати загальнотеоретичним категоріальним апаратом; вміння давати послідовні, чіткі і логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання про різні юридичні явища; вміння вільно осмислювати задані питання та пов'язувати їх із суміжними проблемами, будувати зв'язки між теоретичним і практичним матеріалом; здатність юридично грамотно і послідовно тлумачити нормативний матеріал та володіти широким колом джерел;

80-89 (дуже добре) – добре знання базових елементів курсу загальної теорії права, цивільного та господарського права, з окремими неточностями; в цілому добре володіння категоріальним апаратом юридичної науки; здатність юридично грамотно і логічно тлумачити нормативний матеріал, з використанням під час підготовки до іспиту обмеженого обсягу матеріалів навчальної та монографічної літератури;

70-79 (добре) – володіння окремими питаннями навчальної дисципліни з незначними помилками, вільне оперування понятійним апаратом з окремими неточностями; відсутність суттєвих помилок та прогалин у відповідях на поставлені питання; в окремих випадках порушення внутрішніх логічних зв'язків;

60-69 (задовільно) – задовільне знання ключових питань спеціальності; у цілому правильна, проте недостатня аргументація власної позиції під час відповіді; недостатня обізнаність у доктринальних поглядах на питання курсу, порушення логічної послідовності під час відповіді на додаткові та уточнюючі запитання; неспроможність вільно оперувати матеріалом, осмислювати його та пов'язувати із суміжними питаннями (проблемами);

59 і менше (незадовільно) – незнання ключових питань спеціальності; наявність грубих помилок у відповідях на основні та додаткові питання; нездатність логічно викладати матеріал; незначне володіння понятійним апаратом; нездатність відповідати на уточнюючі запитання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ПРАВА, ЦИВІЛЬНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»

1. Правова наука

Поняття, ознаки та структура юридичної науки. Об'єкт і предмет правової науки. Функції правової науки. Завдання правової науки.

Правова наука і суспільні науки. Взаємозв'язок правової науки з філософією, соціологією, політологією та економічною теорією.

Методологія правової науки

Методологія правової науки: поняття, структура і значення. Загальні (філософські) підходи до дослідження права. Поняття методу та класифікація методів. Загальнонаукові та спеціальні методи пізнання права. Власні методи правознавства. Рівні пізнання права.

2. Поняття права та його ознаки

Поняття та сутність права. Ознаки права: нормативність, системність, універсальність, обов'язковість, формальна визначеність, забезпеченість державою та ін. Природне і позитивне право. Об'єктивне і суб'єктивне право.

Функції права та їх види. Соціальна, регулятивна, охоронна функції права.

Цінність права. Загальнолюдський, соціальний та особистісний виміри цінності права.

3. Право в системі соціального регулювання

Соціальні норми: поняття, загальні риси, види. Право в системі соціальних норм (мораль, звичай, релігія тощо): спільні та відмінні риси. Співвідношення технічних і правових норм. Право та мораль: спільні та відмінні риси. Взаємодія права і моралі. Право і звичай: спільні риси і розмежування. Правовий звичай. Право і релігія: спільні та відмінні риси. Корпоративні норми та їх розмежування з нормами права. Взаємодія норм права і корпоративних норм.

4. Джерела права

Поняття «джерело права», доктринальні підходи до його розуміння. Основні види джерел права в сучасних правових системах. Нормативно - правовий акт як джерело права: поняття, ознаки, система. Правовий звичай як джерело права, способи його санкціонування (офіційного схвалення). Види правових звичаїв. Нормативно-правовий договір: поняття і ознаки. Міжнародні та внутрішньодержавні нормативно-правові договори, їх особливості. Судовий прецедент: поняття, структура, види. Судова практика як джерело права в романо-германській правовій сім'ї. Правова доктрина як джерело права. Вплив правової доктрини на нормотворчість і реалізацію права.

5. Принципи права

Принципи права: поняття та ознаки. Класифікація принципів права. Справедливість, рівність, свобода і гуманізм як основоположні принципи права. Загальні принципи права: поняття та особливості. Характеристика принципів правової визначеності, пропорційності, добросовісності й розумності. Галузеві і міжгалузеві принципи права. Принципи підгалузевих права і правових інститутів. Значення принципів права для правового регулювання. Вплив принципів права на процес нормотворчості та їх роль в процесі реалізації права.

6. Норми права

Поняття норми права та її ознаки (загальні та специфічні). Структура норми права. Гіпотеза, диспозиція, санкція норми права: їх поняття та різновиди. Види норм права. Типові і спеціалізовані, регулятивні й охоронні, зобов'язальні, заборонні й уповноважувальні, імперативні і диспозитивні, абсолютно визначені та відносно визначені, загальні і спеціальні.

7. Система права

Поняття та ознаки системи права. Структура системи права. Правова система суспільства. Співвідношення системи права і правової системи суспільства.

Матеріальне і процесуальне право. Приватне і публічне право.

Галузь права: поняття та ознаки. Характеристика основних галузей права. Підгалузь права. Інститут права: поняття та види. Міжнародне і національне право: основні концепції співвідношення. Статус норм міжнародного права в правовій системі України.

8. Систематизація нормативно-правових актів

Поняття систематизації нормативно-правових актів. Об'єкти та суб'єкти систематизації. Мета і принципи систематизації нормативно-правових актів. Способи і види систематизації нормативно-правових актів. Облік законодавства: завдання, засоби і форми. Інкорпорація законодавства: поняття, види (офіційна і неофіційна) та результати (збірники та зібрання законодавства). Консолідація законодавства: поняття та ознаки. Кодифікація законодавства: поняття та ознаки. Методи кодифікації. Види кодифікації. Кодифікаційні акти. Створення зводу законів.

9. Правові відносини

Поняття та ознаки правових відносин, їх види. Склад правових відносин. Поняття суб'єктів правових відносин та їх види (індивідуальні та колективні). Держава як суб'єкт правовідносин. Правосуб'єктність: поняття та види. Структура правосуб'єктності. Правовий статус суб'єктів права: поняття та види. Поняття об'єкта правових відносин та його види (природні об'єкти, речі, немайнові блага, результати дій і об'єкти права інтелектуальної власності). Юридичний зміст правовідносин. Суб'єктивне право: поняття та структура. Суб'єктивний обов'язок: поняття і загальна характеристика. Поняття і ознаки юридичного факту. Класифікація юридичних фактів.

10. Правомірна поведінка та правопорушення

Юридично значуща поведінка: поняття, ознаки, види. Правомірна поведінка: ознаки та склад. Види правомірної поведінки. Правопорушення: поняття та ознаки. Склад правопорушення. Види правопорушень. Причини правопорушень. Особливості зловживання правом як виду юридично значущої поведінки. Правові наслідки зловживання правом. Об'єктивно неправомірне діяння та його правові наслідки.

11. Юридична відповідальність

Юридична відповідальність: поняття та ознаки. Принципи юридичної відповідальності. Функції юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності (фактична, юридична, процесуальна). Підстави, що виключають юридичну відповідальність. Види юридичної відповідальності. Конституційна, кримінальна, адміністративна, цивільна, дисциплінарна, матеріальна юридична відповідальність.

12. Тлумачення норм права

Тлумачення норм права: поняття, об'єкт та предмет. Стадії тлумачення норм права. Способи тлумачення норм права. Правила граматичного, логічного, спеціально-юридичного, системного, історичного і теологічного способів тлумачення правових актів. Буквальне, поширене та обмежене тлумачення. Офіційне і неофіційне тлумачення правових актів. Обов'язкове і переконливе, абстрактне і казуальне, автентичне і легальне тлумачення. Особливості тлумачення конституції та законів. Інтерпретаційні акти: поняття і види.

13. Реалізація норм права

Реалізація норм права: поняття і форми. Застосування норм права як реалізація права: поняття та особливості. Обставини, що обумовлюють необхідність застосування норм права. Принципи застосування норм права. Стадії застосування норм права. Акти правозастосування, їх ознаки та відмінність від інших правових актів. Класифікація правозастосовних актів.

Аналогія закону, міжгалузева аналогія і аналогія права. Поняття правової колізії. Темпоральні, ієрархічні та змістовні колізії у законодавстві: поняття та основні правила їх подолання. Збіг колізій. Засоби подолання колізій у законодавстві. Поняття та зміст колізійної норми. Види колізійних норм.

14. Законність і верховенство права

Поняття законності. Поняття верховенства права як форми вираження загальнолюдських цінностей. Верховенство права і законність в правовій державі. Верховенство права та законність у національній правозастосовній практиці. Первинність та визначальність верховенства права стосовно законності.

15. Загальні положення цивільного права

Цивільне право – галузь приватного права. Об'єктивність поділу права на приватне і публічне. Поняття цивільного права як приватного права. Предмет та метод цивільного права. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права.

Джерела цивільного права. Поняття та види джерел цивільного права. Цивільний кодекс України як основний акт цивільного законодавства. Закони України як акти цивільного законодавства України. Регулювання цивільних відносин актами Президента України. Постанови Кабінету Міністрів України як акти цивільного законодавства. Особливості актів інших органів державної влади України, органів влади Автономної Республіки Крим, що регулюють цивільні відносини. Забезпечення верховенства норм Цивільного кодексу України. Цивільно-правовий договір як джерело цивільного права. Акти цивільного законодавства і цивільно-правовий договір. Міжнародні договори як джерела цивільного права. Звичаї як джерела цивільного права.

Дія цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Аналогія закону та аналогія права. Тлумачення цивільно-правових норм. Застосування Цивільного кодексу України до врегулювання відносин у сферах господарювання, використання природних ресурсів, охорони довкілля, а також до трудових та сімейних відносин.

16. Цивільні правовідносини

Поняття, зміст та види цивільних правовідносин. Поняття цивільного правовідношення. Елементи цивільного правовідношення. Види цивільних правовідносин. Речові, зобов'язальні та корпоративні правовідносини. Абсолютні та відносні правовідносини. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин.

17. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин

Поняття фізичної особи. Цивільна правоздатність фізичної особи, її виникнення і припинення. Обсяг цивільної правоздатності фізичної особи. Співвідношення цивільної правоздатності та суб'єктивного цивільного права. Цивільна дієздатність фізичної особи та її обсяг. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Опіка та піклування.

Місце проживання фізичної особи та його цивільно-правове значення. Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою та оголошення її померлою. Акти цивільного стану.

18. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин

Поняття юридичної особи приватного права та її ознаки. Класифікація юридичних осіб. Створення юридичної особи. Установчі документи юридичних осіб. Державна реєстрація юридичних осіб.

Індивідуалізація юридичної особи. Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність юридичних осіб. Органи юридичної особи та їх види.

Організаційно-правові форми юридичних осіб. Припинення юридичних осіб. Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як учасники цивільних відносин. Правові форми участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах.

19. Об'єкти цивільних прав.

Поняття та види об'єктів цивільних прав. Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Речі та їх класифікація. Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Нематеріальні блага: результати інтелектуальної, творчої діяльності людини, інформація. Особисті немайнові блага фізичної особи. Особисті немайнові права. Поняття, ознаки і класифікація особистих немайнових прав.

20. Правочини

Поняття правочину та його ознаки. Види правочинів. Умови дійсності правочинів. Форма вчинення правочину, її види. Захист прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей при вчиненні правочину їх батьками (усиновлювачами). Презумпція правомірності правочину. Державна реєстрація правочину та її значення. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину. Відмова від правочину. Поняття та види недійсних правочинів. Правові наслідки недійсності правочину.

21. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав

Поняття здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом. Виконання цивільних обов'язків. Право на захист цивільних прав та інтересів. Захист цивільних прав та інтересів судом, Президентом України, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування. Захист цивільних прав нотаріусом. Самозахист суб'єктивних цивільних прав та інтересів. Визнання незаконним правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування.

Цивільно-правова відповідальність. Поняття, ознаки та функції цивільно- правової відповідальності. Види та форми цивільно-правової відповідальності. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність незалежно від наявності вини. Підстави звільнення від цивільно- правової відповідальності.

Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність. Поняття строку та терміну. Визначення строку та терміну. Види цивільно-правових строків та термінів. Початок перебігу та закінчення строку. Порядок вчинення дій в останній день строку.

Поняття, значення і види дії позовної давності. Зміна тривалості позовної давності. Обчислення позовної давності. Початок перебігу, зупинення і переривання позовної давності. Перебіг позовної давності у разі залишення позову без розгляду. Застосування позовної давності до додаткових вимог. Наслідки спливу позовної давності. Поновлення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

22. Загальна характеристика речового права та права власності

Загальна характеристика речового права. Види речових прав. Власність і право власності. Право власності. Суб'єкти права власності. Об'єкти права власності. Зміст права

власності. Загальні засади здійснення права власності. Межі права власності та підстави його обмеження.

Набуття та припинення права власності. Поняття і види підстав набуття права власності: первісні та похідні, загальні та спеціальні. Момент набуття права власності. Момент набуття права власності за договором. Правовстановлюючі документи.

23. Речові права на чуже майно

Загальна характеристика речових прав на чуже майно, їх види. Право володіння чужим майном: суб'єкти, підстави виникнення та припинення. Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Суб'єкти, об'єкти, види та зміст сервітуту, порядок його встановлення та припинення. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Підстави виникнення та припинення. Поняття та підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій). Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови, та землекористувача. Підстави та правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою для забудови.

24. Зобов'язальне право і зобов'язання.

Поняття, загальна характеристика та функції зобов'язального права. Система зобов'язального права.

Поняття зобов'язання, його зміст та підстави виникнення. Суб'єкти у зобов'язанні. Заміна сторін у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні.

Види зобов'язань. Поняття та загальні умови виконання зобов'язання. Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язання (зобов'язань). Неустойка. Завдаток. Порука. Гарантія. Застава. Притримання. Поняття та загальна характеристика припинення зобов'язань. Поняття та правові наслідки порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Розірвання договору. Поняття та умови відповідальності за порушення зобов'язання. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання.

25. Господарське право та господарські правовідносини

Господарська діяльність та її ознаки. Поняття "господарське право України". Предмет та метод господарського права України.

Поняття, ознаки та види господарських відносин. Учасники відносин у сфері господарювання.

Основні принципи правового регулювання господарських відносин. Система господарського законодавства України.

Поняття та види господарської діяльності. Основні кваліфікуючі ознаки господарської діяльності. Господарська комерційна діяльність (підприємницька діяльність). Некомерційна господарська діяльність. Відмежування господарської діяльності від господарського забезпечення діяльності негосподарюючих суб'єктів. Заборони та обмеження на здійснення підприємницької діяльності.

26. Суб'єкти господарювання: загальна характеристика

Організаційно-правові форми. Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів господарювання. Організаційно-правові форми суб'єктів господарської діяльності. Фізичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності.

Підприємство та його різновиди. Характеристика та правовий статус державних та комунальних унітарних підприємств. Підприємства колективної форми власності. Приватні підприємства.

Утворення суб'єктів господарювання, правові підстави. Ліквідація, реорганізація суб'єктів господарювання.

Управління господарською організацією, система органів, порядок формування, компетенція.

Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів господарювання. Державний реєстратор.

Процедура реєстрації припинення юридичних осіб та припинення підприємницької діяльності фізичних осіб-підприємців.

27. Правове регулювання корпоративних відносин

Основні положення законодавства України про корпоративні відносини та господарські товариства.

Поняття та види господарських товариств. Особливості правового статусу акціонерного товариства. Публічні та приватні акціонерні товариства. Правовий статус товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Особливості правового статусу повного та командитного товариств.

28. Інші види організаційно-правових форм суб'єктів господарювання

Поняття та види кооперативів. Правове становище виробничих кооперативів. Господарські об'єднання (асоціації, корпорації, консорціуми, концерни). Холдингові компанії.

29. Майнова основа господарювання

Речові права у сфері господарювання: право власності, право господарського відання, право оперативного управління .

Майно суб'єктів господарювання та джерела його формування. Майновий стан та облік майна суб'єкта господарювання. Оцінка майна та майнових прав.

Використання прав інтелектуальної власності у сфері господарювання.

30. Господарські зобов'язання.

Правове регулювання господарсько-договірних відносин

Поняття та види господарських зобов'язань. Підстави виникнення господарських зобов'язань. Загальні умови виконання господарських зобов'язань. Підстави припинення господарських зобов'язань.

Поняття "господарський договір". Істотні умови господарських договорів. Загальний порядок укладення господарських договорів. Порядок зміни та розірвання господарських договорів. Підстави та наслідки визнання господарського договору недійсним, неукладеним.

Правові особливості публічного, попереднього договорів та договору приєднання. Відмежування попереднього договору від меморандуму про взаєморозуміння та протоколу про наміри.

Особливості укладення договорів за конкурсом, на аукціоні (публічних торгах), на біржах, за державним замовленням. Укладення господарських договорів за рішенням суду.

31. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання

Поняття та ознаки відповідальності в господарському праві.

Види господарсько-правової відповідальності. Строки застосування господарсько-правової відповідальності.

Функції господарсько-правової відповідальності та її підстави.

Поняття та види санкцій. Відшкодування збитків, завданих невиконанням (неналежним виконанням) господарського договору.

Штрафні санкції за порушення господарських зобов'язань. Оперативно-господарські санкції та порядок їх застосування. Види адміністративно-господарських санкцій.

32. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом

Загальні положення процедури банкрутства. Поняття “неплатоспроможність” і “банкрутство”. Учасники справи про банкрутство.

Проведення у справі про банкрутство. Судові процедури у справі про банкрутство.

Розпорядження майном боржника, санація, мирова угода, ліквідація.

Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності.

Захист інтересів кредиторів у процедурі банкрутства.

33. Державне регулювання господарської діяльності

Державна регуляторна політика. Засоби державного регулювання. Контроль за здійсненням господарської діяльності

Поняття та призначення державного регулювання економіки. Засоби державного регулювання господарської діяльності.

Ліцензування господарської діяльності: порядок видачі, переоформлення та анулювання ліцензій. Патентування деяких видів господарської діяльності.

Контроль за здійсненням господарської діяльності. Порядок проведення перевірок суб'єктів господарської діяльності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беляневич, О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) [Текст] : монографія / О. А. Беляневич. - Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
2. Вінник О. М. Науково-практичний коментар Закону України “Про акціонерні товариства” / О. М. Вінник. - К.: Юрінком Інтер, 2009. - 312 с.
3. Господарське право: підруч. / Д. В. Задихайло, В. М. Пашков, Р. П. Бойчук та ін.; за ред. Д. В. Задихайла, В. М. Пашкова. - Х.: Право, 2012. - 696 с.
4. Договір як універсальна правова конструкція : монографія А.П. Гетьман, В.І. Борисова, О.П. Євсєєв та ін.: за ред. А.П. Гетьмана, В.І. Борисової. - Х.: Право, 2012. - 432 с.
5. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін. ; за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. - Х. : Право, 2011. - 584 с.
6. Корпоративне право України: підруч. / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.]; за ред. В. В. Луця. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 384 с.
7. Луць В. В. Строки і терміни у цивільному праві: монографія / В. В. Луць. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 320 с.
8. Мілаш В. С. Господарське право: курс лекцій: [у 2-х ч.] / В. С. Мілаш. - Ч. 1. - Х.: Право, 2008. - 496 с.
9. Набуття та припинення права власності в Україні (проблеми теорії та практики): Монографія / За заг. ред. академіка НАПрН України В. В. Луця. – К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2013. – 358 с.
10. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України [Текст] :у 2 т. / Н. С. Кузнецова, І. О. Дзера, В. М. Коссак та ін. ; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. - 3-тє вид., переробл. і допов. - К. : Юрінком Інтер, 2008. - Т. 1. - 832 с.
11. Особливості захисту суб’єктивних цивільних прав [текст]: Монографія / За заг. ред. академіків НАПрН України О. Д. Крупчана та В. В. Луця. – К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2012. – 400 с.
12. Охорона прав суб’єктів корпоративних відносин: монографія / За заг. ред. академіка НАПрН України В. В. Луця . м. Київ, 2013 р. – 194 с.
13. Право власності на житло в Україні: доктрина та реалізація: Монографія / за заг. ред. Академіків НАПрН України О. Д. Крупчана та В. В. Луця. – К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, 2016. – 246 с.
14. Правова доктрина України : Т. 3 Доктрина приватного права України / Н.С. Кузнецова, Є.О. Харитонов, Р.А. Майданик та ін.; за заг. ред. Н.С. Кузнецової. Х.: Право, 2013. -760 с.
15. Правова доктрина України : у 5 т. - Х. : Право, 2013. - Т. 1 : Загальнотеоретична та історична юриспруденція / В.Я. Тацій, О.Д. Святоцький, С.І. Максимов та ін. ; за заг. ред. О.В. Петришина. - 976 с.
16. Примак В. Д. Відшкодування моральної шкоди на засадах справедливості, розумності й добросовісності / Монографія. – К.: Юрінком Інтер. – 2014 р. – 432 с.
17. Теорія держави і права / за заг. ред. В. В. Копейчикова. - К. : Юрінком Інтер, 2004. – 368 с.
18. Теорія держави і права. Академічний курс / за ред. : О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. - 2-е вид. пероб. та доп. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 688 с.
19. Цивільне право України [Текст] : підручник : у 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, М.В. Домашенко та ін. ; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. - Х. : Право, 2-е вид. 2014. - Т. 1. - 656 с.
20. Щербина, В. С. Господарське право [Текст] : учебник / В. С. Щербина. - 3-тє вид., перероб.і доп. - Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 656 с.